

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Adam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

eveniat, calumnia carere debet. Mundo autem condito homo factus est: viro Adam, mulieri Eva nomen fuit. Sed consti-

tuti

porum quantitas designatur, facillime fiunt: & nusquam non sunt obvia. *V. Gifelinus.* Sed non ferenda est Petavii audacia, qui totam Scripturæ Chronologiam incertam facit, eo argumento; quod sciri nequeat, an qui recententur anni, integri omnes sint & præcisi, an vero Scriptura rotundum confectata numerum, aliquos omiserit. Quo nihil ineptius est, cum Scriptura passim minores numeros præcise exprimat, sæpe menses addat. *Horn.*

1 *Mundo autem condito.*] Ex nihilo, ut docet Moses, ex Chao autem, ut gentium sapientes fabulantur. Chaos autem iis dicitur rudis ac indigesta illa moles, quæ rerum omnium semina continebat, quidam quasi earum thesaurus, & gazophylacium. Unde & Chao est nomen. De quo alibi dicendum erit. Ad *Chaos* haud dubie respexere veteres illi Christiani, quorum meminit Basilus in Exameron, qui Hebræorum *בראשית*, in principio, non verterunt *ἐν ἀρχῇ*, quomodo recte alii, sed *ἐν κεφαλῶν*, id est, in capite. Exponebant autem hoc *ἀδρόως*, hoc est, simul, ut simul omnia condita dicerent. Est autem id nihil aliud, quam Chaos. *Boxhorn.*

2 *Homo factus est.*] Extra Paradisum Genes. 11, 15. Et ut Judæorum traditio habet, in monte Moria. *Jonathan & Salmanticensis.* Indi ad Gangem, ubi arx Halabassa. *Latius* in India Vera. Sacra, id est, sola vera Historia, ex costa Adami sumptam & factam Evam dicit. Alia alii. Creatus est die veneris sexto mensis primi, qui Nisan erat. *Abul Phrag.* Ajunt illi primum hominem fuisse androgynum, marem pariter & foeminam. Plato certe in Symposio docet, principio humani generis existisse & tertiam hominis speciem, non virum, aut mulierem, sed quæ *ἀνδρόγυνος* appellatur, & ex mare ac foemina simul

constaret, cui brachia quatuor, & totidem pedes, ut & reliqua membra essent. Neque Plato tantum ita sensit, sed & pagani prope omnes, etiam ante Platonem. *Janus bifrons*, *Jupiter & mas & foemina* describitur, *Orpheo*, *Cecrops διφύης* dictus, (qui omnes non alium significant, quam primum humani generis propagatorem; quod pluribus alibi docendum) vetustissimam hanc de primo homine opinionem esse ostendunt. Unde vero illa? Ex male intellecto ab ipsis etiam Judæis, à quibus haud dubie hæc habuere pagani, Mose, præsertim his ejus verbis, quæ exstant Genes. 1, 27. *Marem & foeminam creavit eos.* At illa verba nihil aliud volunt, quam utriusque sexus hominem, non unum, sed duos, Deum fecisse. Sed nugari malunt Judæorum magistri. *Manasse Ben-Israel* instar omnium sit. Is in Conciliatore hæc ita exponit; *Non est bonum hominem unicum esse, id est, solum corpore ex utroque sexu coalito differre à ceteris animantibus.* Unde & postea adiutorium coram eo statuit; hoc est, à fronte, adea ut corpus illud, quod ante humeris adglutinatum hærebat, deinceps in ejus conspectu esset. Hæc inepta sunt. Addit & alia, sed quæ eodem redeunt, hoc est, non minus inepta. Videntur in hunc errorem duxisse Rabbinos & illa Adami male intellecta verba; *Hæc est caro de carne mea.* Cur monstrum maluerunt, quam simpliciter, ut debebant, hæc interpretari? Eva ab eodem, à quo Adam, sed ex Adami costa facta, est. Eiusdem auctoris adpectu & conjux Adami fuit & soror, & costam si videas, filia. *Boxhorn.*

3 *Viro Adamo.*] Dicitur ab *אדם*, terra. *Αδάμ* Helychio & Procopio *πυρβενική γῆ*, Josepho *πυρβένος καὶ ἀληθινή*. Ergo Adam *πυρρός*, ἐπειδή περὶ δὲ τὸ πυρρὸς τὸ πυρβενείας ἐγενήθη. *Josephus.* Nonnulli Judæorum A-

A 3

strologi

tuti in Paradiso, cum interdictam sibi arborem degustassent,

in

astrologi ante Adamum vixisse quendam Janbasor, Tzareth, Roani, & Janbasor fuisse præceptorem Adami tradiderunt. *Cosdroa* sermone primo apud Joh. Isaac Levitam in Epistolam R. Mosis Maimonidis de Astrologia. Et huc spectat tota illa Præadamitarum fabula, ante paucos annos à Peyrerio quodam in lucem protrusa, mox communi Christianorum consensu cum authore suo explosa ac damnata.

* *Mulieris Eva.*] Etymon est à $\eta\eta\eta$ vixit. Chrysofomus: $\epsilon\upsilon\alpha$, $\zeta\omega\eta$. *Drus.*

† *Constituti.*] Hunc felicem statum gentiles sub aurei seculi nomine describunt. De quo *Dicæarchus* Peripateticus apud Porphyrium & Varronem; *Calanus* Indus apud Strabonem xv. *Grot.*

‡ *In Paradiso.*] Quæ in Hebræo hic vox est \pounds , id est, *hortus*, redditur *Paradisus* à Græcis & Latinis interpretibus. *Pardes horti* aut *Pomarii* significatione in Veteris Fœderis libris legi non est. *Ecclesiastic.* cap. 11. lib. 11. *Esdra* cap. 11. & *Cantic.* cap. 14. *Paradisus* vox haud dubie Persica est. Veteres ambigere nos non sinunt. *Jul. Pollux* lib. 11. *Onomast.* docet *paradisum*, proprie Græcam vocem non esse, quanquam à Græcis receptam, sed Persicam, & ex consuetudine Persica fluxisse in usum Græcorum. *Xenophon* & *Philostratus* disertim testantur, à Persis hortos amœnissimos, fontibus irriguos, & nemoribus confitos, quibus leones, ursos pantherasque claudere barbaris, id est, Persis, mos est, *paradisus* appellari. Huc etiam respiciunt, Gothorum *harti* & *garti*, Hungarorum *Pharastit*, Francorum & Germanorum *Forest*, *Varade*, hodie Belgis usitatum, *Varande*. Quæ nil aliud quam *Fardus* Persicum notant, quippe ab eadem origine. De quo alibi ex professo. *Boxbornius*. Verum nomen *EDEN* est, ab amœnitate; unde totus ille tractus di-

ctus, 11. *Reg.* xix. 12. *Ezech.* xxv 11, 23. & hodie oppidum Maronitarum in monte Libano, quod *Ptol.* & *Stephan.* $\pi\alpha\rho\delta\epsilon\iota\sigma\sigma\iota$ vocant. Atque hic $\eta\delta\delta\omega\eta$, *Adonidis* horti, & *Campus Elysius*, apud Poëtas. *Horn.* *Sirus*, ad utramque Euphratis ripam, magis tamen Orientalem, in ea parte Babylonæ, quæ *Anvanitis* dicitur *Ptolemæo*, cum dicendum esset *Andanitis*. Sed litera R in P detorta. Illa regio est totius orbis amœnissima & feracissima, teste *Curtio* & *Plinio*. *Qualis Babylonia Eden* describitur, *Esa.* 11, 3. *Ezech.* xxv 11, 23. & xxxi, 16. *Pisbon* est *Naharmalca* sive $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\iota\sigma$, accolis *Pastigris*, vel potius *Pisotigris*, *Gichon* *Naharsares*, vel juxta alios, *Naharmalca*, sive $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\iota\sigma$. *Chiddekel* *Tigris*, quem accolæ vera voce *Diglito* vocabant, quod nomen Arabes retinuerunt. *Phrat*, omnium confessione *Euphrates*, dictus $\pounds\eta\eta\eta$, per excellentiam, unde Græci suum *Euphrates*, fecerunt. *Iunius*, *Grotius*, *Scaliger*. Cæterum error inde ortus, quod *Chavilam* ibi pro India regione acceperunt. Atqui duplex: & una ad sinum Persicum, ubi hodie *Basora*. Vel paulo supra eam, ubi hodieque regio *Chelsa* est, inter *Mesopotamiam* & *Persiam*. *Populus Chelsalini*. Et hi dicunt, se in *Eden* habitare, ubi *Paradisus* fuerit, & vere dicunt. Nam *xii. c. 10. pass.* à *Ninive*, ad *Tigrim*, est insula *Eden*, ambitu *x c. 10. pass.* Idque adhuc nomen retinet. Olim muro cincta fuit, ut ex ruinis patet. *Horn.*

2 *Cum interdictam sibi arborem degustassent.*] *Lapsus* gentilibus notum fuisse, & fabula de *Prometheo* & *Pandora* innui volunt. *Promethei* furtum esse arboris vetitæ degustationem, *Pandoram*, illa mala quæ secuta sunt. De quo *Hesiod.* $\omega\epsilon\iota\eta\mu\epsilon\theta\prime\kappa\iota\epsilon\rho\gamma$. *Hornius*. *Arborem*, id est, fructum arboris. Hanc arborem vulgus malum fuisse putat, deceptus ambiguo pomi vocabulo, quod latius patet & ficum quoque comprehendit.

in nostram, velut exules, terram eieci sunt. Deinde ex his 6

Cain

hendit. Veteres non consentiunt. Ple-
rique *ficum*, alii *citrum*, vel *vitem*, vel
frumentum fuisse volunt, quorum loca
Drusus affert. Alii dicunt triticum fuisse,
alii uvas, plures autem *ficum*. *Abul
Pharag*. Sed res incertissima est. Poëta
ex hac lapsus historia, serpentem suum,
malorum aureorum custodem, deprom-
serunt. Et in antiquissimis Græcorum
mysteriis, acclamatum *Eua*, simul-
que monstratus serpens, teste Hesychio,
Clemente in Protreptico, Plut. in Ale-
xandro. *Grotius*. Lapsos esse xxvii. die
Martii, quæ Veneris, hora ix. vult
Eutychnus Patriarcha Alexandrinus
MSS. apud Seldenum. Prima die, id est,
septima creationis id contigisse aliqui ex
psal. xl. ix. 12. 20. probare conantur, ubi
□TN non *ἄνθρωπος* pro quovis homine,
sed pro ipso Adamo primo accipiunt.
Horn.

1 In nostram terram eieci sunt.] Sen-
tit & loquitur Sulpicius ex sententia eor-
um, qui, inter veteres, paradysum,
primorum parentum, & expulsis iis,
defunctorum hominum, si quidem re-
cte vitam egissent, sedem, extra nostrum
orbem sitam, credidere. Inde apud ve-
teres Christianos *Paradisus* & *Elysi
campi*, aut *Fortunatorum*, sive *beatorum
insule*, eadem. Proclus ad Hesiodum,
qui *fortunatarum insularum*, *μακάρων
νῆσων*, meminit, paradysum innui, si-
bi videri dicit. Opinio illa haud dubie
ex eo nata, quod in novi Fœderis libris,
Beatorum post hanc vitam sedes, *Para-
disus* dicatur. Nempe à terrestri *Paradiso*
sumpta comparatione. Quomodo & in
Magicis præceptis Zoroastrorum dicitur;
ἑστῆσαν ἢ ἀφ᾽ ἡδονῶν, *Quære
Paradisum*. Quod mystice à Chaldæis
dici docet Pfellus, & virtuti, in qua
beatitudo hominis summa est, studen-
dum esse, interpretatur. Accessit, quod
male intellexerint ea Mosis verba, qui-
bus ex Paradiso eiectos primos parentes
tradit, quasi vellet, nempe, tunc de-
mum in nostrum orbem eos esse expul-

fos. Quod est absurdum. Qui ex Italia
in Africam relegatur, locum mutat
non orbem. Qui ex Paradiso eiecitur,
eo ipso in alium orbem non venit, ne-
que eo fit, ut Paradisus non sit pars or-
bis terrarum. Unde autem illa Paradisi
mutatio ex verbis Dei ad Adamum, sta-
tim post peccatum, patet: *Maledicta
esto terra propter te, cum dolore comedita
proventum ejus omnibus diebus vitæ tuæ;
eaque spinam & carduum proferto tibi*.
Sententia in totum terrarum orbem
ob peccatum hominis lata est, ut & in
ea puniretur ille, qui peccaverat. Neque
pœna Adamo indicta; *In sudore vultus
tui vescitor cibo*; exseri poterat, nisi ter-
ra ita damnata, illa maxime, in qua
situs erat Paradisus. Sic factum est, ut
hic locus quidem manserit, sed perierint
primæ illæ amœnitates ac sponte
hactenus enata delitiæ & opes, quas
homini suppeditaverat. Post sententiam
ergo illam statim perit ac concidit pri-
ma illa & jucundissima facies Paradisi, &
quæ ad arborem vitæ ferebat via, plane
homini clausa, hoc est, inaccessa facta
est. *Boxhorn*. Paradisus igne impervio
obseptus. Est in Babylonia campus in-
terdiu flagrans. *Plin.* II, 109. & ibidem
tractus naphthæ plenus. Apud eundem
& Curtium, & Strabonem, Plut. in
Alexandro. Illi igitur ignes innuunt
Paradisum combustum, ut *Sodoma*.
Grotius.

2 Velut exules.] Atque heic desinit se-
culum aureum gentilium, & argen-
teum incipit. Ita enim felicem illum
statum vocarunt, cum tamen vix unius
diei fuerit. *Horn*. Illud autem exilium
tale erat, ut eo proprietates rerum mun-
danarum, ante lapsum collata, non amit-
teretur. Qualem Saturni ævo fuisse scri-
bunt veteres, & cujus postea in Satur-
nalibus vestigium mansit. *Justinian*.
lib. XLIII. *Erant omnia communia, &
indivisa omnibus, velut unum cunctis pa-
trimonium esset*. Ac talis usus universa-
lis juris, erat tum vice proprietatis.

7 ¹ Cain atque Abel nascuntur. Sed Cain impius, ² fratrem interemit. ³ Filium Enoch habuit, ⁴ à quo primum civitas condita est,
 8 auctoris nomine vocitata. Ex hoc *Irada*, atque ex hoc *Maviael*

Nam quod quis sic arripuerat, id ei alter nisi per injuriam eripere non potuit. Similitudine hoc intelligi potest ea, quam Cicero de Finibus III. habet: *Theatrum cum commune sit, recte tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisque occupavit.* Neque is status durare non potuit, si aut in magna simplicitate perstitissent homines, aut vixissent inter se mutua quadam eximia charitate. *Grotius.* Tradunt autem Talmudici, sex praecepta Adamo tradita, quae sunt: *Deum colunt. Jura mortalibus dicunt. Sanguinem non fundunt. Idola non colunt. Nec rapinas exercent. Incestus vitant.* De quibus infra in Noacho. *Cunaeus.* Expulit eos Deus ex horto Eden in terram, hora nona dei Veneris, cum creati essent hora prima ejusdem diei. *Abul Phar.*

1 *Cain atque Abel nascuntur.* Cain & Abel diversis sese studiis dedisse dicuntur, alter agricola, alter pastor. Ad eos igitur haud dubie referenda origo omnium earum rerum, quae ad explendas hominum necessitates requiruntur. Cogita enim quascunque voles, aut pastor eas aut agricola abunde suppeditat. *Boxhornius.* Ab hoc tempore privata rerum dominia coeperunt. Hinc Abeli pecora & compascua sua: Caino agri & sua fata. Inde permutationes, emtiones, venditiones, & praeter pondera ac mensuras, agris & compascuis termini seu limites accessere. Et de Caino ajunt, ὄρος γῆς πρώτου εἶπαρ, terminos agris primus posuit. *Seldenus Mar. Claus. lib. I. c. IV.* Quod vero *Suidas* scribit, Abelem fuisse περιήρον, coelibem, id non alio fundamento nititur, quam quia ἀτεκνόν in Scripturis est. Certe non admodum juvenis fuisse videtur, cum eum frater vita spoliaret. *Horn.* Triginta annis post ejectionem ex paradiso peperit *Eva* Cai-

num & *Climiam*, Abelem & *Libudam* genitos. *Abul Pharag.*

2 *Fratrem interemit.* Apud *Damascum* ut volunt. Καὶ τὸ νεκρὸν αὐτῆ ποιήσας ἀφωγῆ, λήσθη ὑπελάμβανεν. *Josephus.* *Latinus*, Samaritanus, Syrus, Hierosolymitanus, Jonathan, foras productum, & in agro occisum innuunt, & hic posterior etiam colloquium refert. Ex hac caede orta est illa secessio filiorum Dei & hominum: id est, Sethitarum & Kainitarum, de qua mira *Aben-Batrich* Arabs *Mss.* apud *Seldenum* tradit: *Sethi* familiam montem in quo *Adam* sepultus; *Kaini* vallem, in qua *Abel* occisus, occupasse, tam insensis odiis, ut *Sethiani* per *SANGUINERAM ABELIS* jurarent, non se in vallem ad *Kainitus* descensuros. Inter *Kainitas* autem omnis generis scelera invaluerunt, ut *Poëta* sub ferreo seculo innuunt. *Horn.*

3 *Filium Enoch.* Ex sorore eademque uxore sua, quae *Save* seu *Azaa* *Epiphanio*; *Chrysofomo* *Ripha.* *Grot.* Atque hic est *Græcorum* *Inachus.* *Inachus* in *Græcia* Regum antiquissimus. Idem primam urbium, *Argos* struxit. Retinuerunt igitur verum nomen *Enochi*, sed urbis, pro ingenio suo, mutarunt. *Horn.*

4 *A quo primum civitas condita.* Atqui non à filio, sed patre Caino, urbs structa, ut *Moses* habet. Hæc urbs sita fuit in regione *Nod.* Illa ad Orientem *Paradisi.* Ergo in *Trans-Tigridanis* regionibus, non vero in *Syria* ad montem *Libanum*, ut author *Historiæ Scholasticæ*, *Nauclerus*, & alii volunt. Neque etiam in *Arabia* deserta, ut *Josepho* visum. Haud dubie vero & aliarum urbium condita, (*Pseudo-Philos* septem meminit) quarum in sacris Scripturis nulla præterea mentio, à profanis una adhuc, *Ieppe*, nominatur, ante diluvium

vial nascitur. Hic ¹ *Mathusalam* filium habuit, isque ² *Lamech* genuit, à quo juvenis quidam ³ occisus traditur, ⁴ nec tamen nomen refertur occisi: quod quidem ⁵ futuro mysterio fuisse præmissum à prudentibus æstimatur.

III. Igitur ⁶ Adam, post necem filii minoris, ⁷ *Seth* filium ¹ pro-

diluvium condita, ut Plinius, Mela, Solinus tradunt. *Horn.*

¹ *Mathusalam.*] Hebr. Mathusael, ne cum Mathusala ex Serhi posteritate confundatur. *Drus.*

² *Lamech.*] Moses Gerundensis ait, hunc Lamechum fuisse virum sapientem, qui docuerit maximum natu artem pastortiam, & proximum ab eo musicam, tertium vero artem poliendi ferrum & æs. *Idem.* Certum est artem metallicam jam ante diluvium in familia Lamechi floruisse. Sunt qui ipsam quoque Chymiam Adamo cognitam atque etiam exercitam fuisse velint. Unde curiosa quæstio: in quo vase Adam Lapidem Philosophorum elaborarit nondum repertis vitris? & respondent, in fictilibus. *Horn.*

³ *Occisus traditur.*] *Nesviox* & adolescentulus. Sic Hier. & lxx. Verba sunt, *Occidi virum & juvenem*, id est, virum juvenem. Nam unum duntaxat occisum fuisse, præter Severum nostrum Theodoretus & Augustinus prodiderunt. Alii duos occisos volunt: sunt etiam qui referunt, *non occidi virum.* Quidam, *occidam*, id est, occidere possem si vellem, tantum in me roboris. Qui vertunt (*Oncelos* in his est) *non occidi virum, &c.* verba Moysi legunt cum interrogatione, *occidi virum?* quasi dicat, minime. Multi fabulantur occisum fuisse ab eo Cainum, & deinde alium juvenem, ductorem ejus. Hunc Tubal-Cain fuisse conjiciunt. Fabula refertur à Salomone Jario Ebræo, & in Fasciculo temporum, & apud Rabanum Strabumque & alios. Locus autem est Gen. 4, 27. Quem sic ex Ebræo non male convertas, *occidi virum pro vulnere meo, & juvenem pro livore meo.* 771 puer, adolescens, ju-

venis, à nascendi conditione. Sapius ætatis est. Aliquando natum denotat, ut quidem sumitur ea vox in illo Plauti, *natus nemo in adibus.* *Drus.*

⁴ *Nec tamen nomen refertur occisi.*] In textu sacro. Cæterum interpretes nonnulli eum nominant Thubal-Cain, ut diximus. Quod non videtur mihi verisimile, cum dicat puerum vel juvenem, vel, si mavis, adolescentulum. Dixisset enim certe natum meum, aut filium meum. Nam unus ex filiis ipsius erat. Jam quod de Caino comminiscuntur, æque vanum videtur. Siquidem Caino nota apposita fuit, ne, si quis in eum incidisset, occideretur, Genes. IV, 15. *posuitque Dominus in Cain signum, &c.* *Idem.*

⁵ *Futuro mysterio.*] Quod fuit, ut peccatum Lamech, id est, omnium hominum, effusione sanguinis Christi lucretur. *Signon.* Alii: ut Cain se prima, ita Adami peccatum lxxxii. generatione per Christum, lucretur. *Hieronymus.* Quæ mysteria nulla specie veri ex Scripturis deducta, meræ ineptiæ sunt, & *τρεπίσμοσι.*

⁶ *Adam post necem filii minoris.*] *Tarich* Musulmannicum, nescio cujus præterea filii Adami, *عبد الحارث* Abdolcharitz meminit. Quem Meccam vel Medinam, ad cæteras Muhammedis nugas, mittamus. *Horn.* Luxit Adam Habelem centum annos. *Abul Ph.*

⁷ *Seth filium procreavit.*] Præter hunc, & alios duos, qui præterea in sacris memorantur, putatur genuisse filios triginta. Qua in sententia fuit B. Augustinus, ut patet ex libris de civit. Dei. Sed Methodius centum filios edidisse tradit. Mirum unde habeat. Filias quo-

procreavit, ¹ cum jam tricesimum & ducentessimum annum
² ætatis impleisset. Vixit autem ² annos Iccccxxx. ³ Seth vero
³ Enos, ⁴ Enos Cainan, Cainan Malaleel, Malaleel Jared, Jared
⁵ Enoch genuit: qui ob justitiam * translatus à Deo traditur. Hu-

jus

que absque dubio multas procreavit. Samuel Solem in Iohasin. fol. 134, p. 2. Postquam genuisset Seth, genuit filios & filias, secundum opinionem gentium (Christianorumque) sexaginta. Philo in libro Antiquitatum, In initio mundi Adam genuit tres filios & unam filiam. Vixitque postquam genuit Seth annos dcc. & genuit filios 12. & filias 8. Drusius. Seth fertur primus scribendi autor fuisse ejusque sobolem secessisse in montem Hermon, cultui Dei deditos, neququam ad mulierem accedentes, unde vocati sunt Bani Elohim filii Dei. Abul Pharag.

1 Cum jam tricesimum & ducentessimum.] Consentit Josephus. Ebræi codices habent, tricesimum & centessimum. Sed paullo post, ubi Adam dicitur vixisse post genitum Seth, annos septingentos, iidem referunt octingentos. Ita conveniunt in numero annorum, quibus vixit Adam. Vide Gen. 3, 2. Idem. Quo autem anni genere tum usi sint homines, certo non constat. Credibile est, adhibuisse cccclx. dierum, quos identidem intercalariis auferent. Calvisius.

2 Annos Iccccxxx.] Præter testimonia hujus longævitas, quæ apud Iosephum extant, etiam Varro ex historiis notavit, antiquos ad mille annos vitasse: sed male ipse pro annis accipit menses, in quo nihil esset mirandum. Vide Lactantium Instit. lib. II. 13. Grotius. Volunt autem Adamum sepultum Hebrone in spelunca, quæ postmodum Abrahamo emta: alii Hierosolymis eo loco ubi crucifixus Dominus, ita ut crux per cranium ejus & ossa in rupem penetrarit: Chrysofomus ex aliorum opinione, inter quos Athanasius, hoc refert. Epiphanius in eo loco cranium Adami repertum narrat. Fabulæ origo inde. Adam nomen

collectivum est. In eo igitur loco fuerunt crania Adam, ἡ ἀνθρώπων. Hinc dicitur locus, Κορυθα τῶν ἄνθρ. Heinsius.

3 Seth vero Enos.] Hujus ævo Idololatria cœpit. Tertull. I. de Idololatria. Quod ex loco Genes. 4, 26. probant: ubi dicitur: וְהוּחַל לְקַרְאֵשׁ יְהוָה. Id est, tunc cœptum est profanari invocando nomen Domini. Et ita capiendum locum, ex Chaldæis, Arabibus, Latinis, Seldenus Proleg. de Dis Syris probat. Nomina autem Idolorum ante diluvium, satis portentosa, recenset Alcoranus, Azopara lxxxii. Quæ sunt Wadda, Suloaha, Jagocak & Nacera. Alii locum Gen. 4, 26. capiunt de vero & solenni cultu Dei. Drus. Enocho largitus Deus est scientiam originis rerum (Physices) & cursus siderum. Abul Pharag.

4 Enos Cainan.] Hujus Cainanis sepulchrum Alexandro Magno ostensum fuisse, Zaccuth in Iuchasin tradit. Multa de eo Judæi fabulantur; ut quod in India sepultus fuerit, & super totum mundum regnarit. Eundem prædixisse futurum diluvium; eamque Prophetiam in lapideis tabulis, scriptura Ebraica, scripsisse. De quibus fabulis citant Epistolam Alexandri Magni ad Aristotelem scriptam, quæ extat in Historia Ebraica lib. II. cap. II. Drus. Tarich Regum Persiæ, & Alcoranus, hunc Enochum Edris vocat ان ريس & Muhammed eum in quarta sphaera cœli, Solis, à se repertum scribit. Judæi eum in Angelum quendam Mitatron transformant, quem Ionathan in Targum vocat עֲרַא רַבָּנָא scribam magnum, quasi Cœlitum secretarius esset. Schickardus.

5 Enoch.] Mentio hujus in epistola Iudæ Apostoli, vers. 14. Prophetavit autem de his septimus ab Adam Enoch, dicens

jus filius ¹ *Mathusala* dictus est, qui ² *Lamech* genuit: ex quo ⁴
³ *Noe* natus, justitia egregius, & præ cæteris mortalibus,
 Domino carus acceptusque. Qua tempestate, cum jam hu-
 manum genus ⁴ abundaret, * *Angeli*, quibus cælum sedes erat,
 specio-

dicens, ecce venit. Duplex Enochi liber olim circumlatus. Unus apocryphus plane & fabulosus, teste *Augustino* l. xv. c. d. c. 21. Alteris fuisse censetur, quem *Iudas* citat; & quem *Iudæi* approbantes olim legebant. Verum *Iudas* nullius libri ab Enocho scripti, sed tantum Prophetiæ meminit. Vide *Drusii Hanochum*. *Abasini* & *Copti* in Ægypto librum in suis Bibliothecis habent quem vocant *Mazapha Einok* & quem *Peiresk.* in Galliam deferri curavit, ut in vita ejus *Gassendus* testatur. Hunc fabulæ Græcorum *Ἀννακῶν* indigitarunt. De quo talia narrantur: ἦν τις Ἀννακῶς, ὃς ἐξήσεν ἰσῆρ τῶν πειρασῶν ἐπι. Ἐδὲθη ἡ γρησμός, ὅτι τῆς τελευτῆσιν ὅτι πάντες ἀφθάρησον. οἱ ἡ φρούρας ἀκρίστωτες ἐθρήνησαν σφόδρα ἀφ' ἧς ἡ παρρημία τῶν ἐπι Ἀννακῶν κλαύσων. Quod hic *Annacus* vixisse traditur supra trecentos annos, & prior diluvio fuisse, hoc etiam *Enocho* convenit, quem *Scriptura* narrat trecentos sexaginta quinque annos habuisse, cum de medio sublatus est, & inter homines desit comparere, eo modo, quo Deo placitum est. *Salmas.* *Enochum* volunt fuisse *Hermetem Trismegestum* primum. Tres enim *Hermetes* faciunt. De quo vide *Abul Pharag.*

* *Translatus.*] *Samaritanus*: *Accipit eum Angelus ejus.* *Onkelos*: *Non occidit eum Deus*; id est, non passus est mori. *Jonathan*: *Sublatus fuit, & ascendit in cælum ex mandato coram Domino.* *Arabs* ad *Hebræos*: *Translatus est in paradysum.* *Iosephus*: ἀνεχώρη (εἰς τὸν οὐρανὸν) τῶν ἁγγέλων. *Grot.*

1 *Mathusala.*] *Obiit* ante diluvium septem dies, ut *Samuel Solem* in *Johasin* tradit. *Salmanticensis*, *Annus diluvii* erat 1656. eo implevit *Mathusala* justus

annos suos, & mortuus est paullo ante diluvium. Et mox, *Deus* expectavit adhuc septem dies, quibus durabat luctus *Mathusale*: post adduxit super eos aquas diluvii. Quæ habentur & in *Bresith rabba* sectione *Noach* ad locum: *Et fuit post septem dies*, his verbis concepta: docet, hic locus *Deum* suspendisse septem dies luctus ipsius *Mathusale* justus, ut facerent pœnitentiam, & non fecerunt. *Drus.* Ex vitiosa lxx. computatione sequitur, eum xiv. annis supervixisse diluvio. Quod solum sufficit ad illorum numeros confutandos. *Horn.*

2 *Lamech.*] *Sepultus* fuit anno mundi 1555. ut est apud *Salmanticensem*. Quod aliis examinandum relinquo. Nam in eodem, *Mathusale* sepeliit filium suum quinquennio ante diluvium. Quæ si vera, sepultus fuit ann. mundi 1650. *Drus.*

3 *Noë.*] *Hic* est *Pœtarum* *Deucalion*, & *Saturnus* & *Ogyges*. Quod ex sequenti diluvio, & terrarum distributione, clarius patebit. *Abydeno* apud *Eusebium* ix. αἰῶν. *Sisithrus*, id est, ut vox ostendit, *Saturnus*, dicitur. *Persis* *Adam Assani*, secundus *Adam*. *Horn.*

4 *Abundaret.*] *Atqui* non numero tantum incolarum orbis impletus fuit; sed etiam urbibus, regnis ac Provinciis excultus. Nec nobis orbem antediluvianum incultorem fingere debemus, quam post diluvium fuit. *Oppida*, *urbes*, *pagi*, *palatia*, *gulæ auriumque oblectamenta*, tum *artes ac studia*, excellentissime floruerunt. Denique qualis post diluvium per c10 lxx. annos, orbis fuit, talem & ante diluvium, tanto temporis spatio, fuisse, existimandum est. Sed an *America* quoque ante diluvium habitata? Ita *Opmevius* in *Chronologia*, & *Lescarbotus* volunt, ille argumento fabulæ *Atlantica* apud *Platonem*:

¹speciosarum forma virginum capti, illicitas cupiditates appetierunt: ac naturæ suæ originisque degeneres, ²relictis superioribus, quorum incolæ erant, ³matrimoniis se mortalibus ⁶miscuerunt. Hi paulatim mores noxios conferentes, humanam corrumpere progeniem, ex quorum coitu ⁴Gigantes editi

nem: hic quod vel ibi creatus Adam, vel ea Noachi patria fuerit. Uterque nugas agit. Nam quamvis in immensum, non adeo tamen homines excreverant, ut etiam in novum illum orbem, toto Oceano remotum, se penetrarent. Imo ne omnes quidem nostri continentis regiones tam habitata; ac *Speedio*, Britanniam tum cultam fuisse dicenti, asensum præbere nondum possumus. Græcorum quoque Inachia, Pelasgica, Attica, Ægyptiorum atque Sinenfium Dynastiarum priores, quæ in hoc tempus incidunt, fabulæ sunt. *Horn.*

* *Angeli.*] Hujus sententiæ fuerunt ex Ebrais *Josephus* & *Philo*: ex Græcis, *Justinus*, *Tatianus*, *Proclus*, *Athenagoras*: ex Latinis, *Tertullianus*, *Lactantius*, hic noster. *Drusus*. Duo ex his memorantur in *Medras Ruth* & in *Habdala R. Aquibæ*: *Aza* & *Azael*. Tertius *Machahaël* est in libro *Johasin*. Apud *Originem* v. contra *Cellsum*, ex libro *Henoch* recensentur horum Angelorum *ix.* vel *lxx.* Sed ibi Gigantes cum Angelis confundit. *Idem.*

¹ *Speciosarum forma virginum capti.*] Tradunt Rabbini Angelos liberis operam dare. *Piræte Eliezer*: *Angeli delapsi è cælo viderunt filias Cain, quæ illo tempore nudæ incedebant, oculos sibi pingentes, more meretricum.* In *Medrasoth R. Hanina*: *Viderunt filii Dei Aza & Azael, qui duo Angeli fuerunt, filias hominum.* *Drusus*. Et alibi apud *Rabbinos*: *Duo Angeli Aza & Azael concupiverunt filias terræ.*

² *Relictis superioribus.*] Deturbatos Rabbini dicunt. Causa in *Medras Ruth*. quod Dominum suum accusarunt. In *Habdala R. Aquibæ*, quod secreta Domini sui patefecerunt.

³ *Matrimoniis se mortalibus miscuerunt.*] Nominatur in libro *Johasin Machafael*, sive *Machafael* ex filiis Dei, qui sub diluvii tempus rem habuerit cum uxore *Chamj*, unde natus sit *Sihon*. Et relatum in libro pervetusto *Hazobari*, dictos Angelos quos filios Dei autor libri vocat, consuetudine usos *Naama* sororis *Thubal-Cain*, ex ea genuisse demones, quos *Shedim* appellant, & spiritus malos, qui nunc in mundo. *Drus.* Vera sententia est, connubio tum permixtos *Cainitas* & *Serhitas*, quorum illi impii, hii pii. Atque sic generalis quædam *ἀποστροφία* contigit. *Horn.*

⁴ *Gigantes.*] Hi sexaginta fuisse perhibentur. Nam scriptum ibidem: *hi sunt potentes, & alibi, sexaginta potentes circum eam.* Quot in terra, totidem erant in cælo. Videndus *Manahem* in *Genesis*. *Jonathan* gigantes etiam angelos fuisse opinatur, qui è cadendo *Nephilim* dicti sunt, quod videlicet è cælo deciderint. Verba ejus habentur *Gen. 6, 4.* ad locum, *gigantes erant in terra.* quem sic interpretatur, referente *Manahemo*, *Sambazai* & *Azael* ceciderunt è cælis, & erant in terra in diebus illis. Vocantur à *Mose* *Nephilim*, ut alii existimant, à cadendo, ut ego, ab irruendo. *Naphai* enim & irruere significat. Etymo huic firmando est interpretamentum *Aquila Pontici*, *ἐπιπίπτουτες*, irruentes, quod male *Hieron.* exponit, *cadentes*. Alibi gigantes vocantur *Emim*, à terrendo; ut *Gibbarim*, à robore, & *Enacim*, à torque, ut quidam volunt, quasi torquatos dicas: item *Raphaim* & *Zomzommim*. Quod postremum lingue *Ammoniticæ* est. *Drusus*. Ac haud dubie, plerique *Dii*, ex hac Gigantum profapia, à Græcis petiti sunt. Nam

Thubal-

¹ edicti esse dicuntur, cum diversæ inter se naturæ permixtio, monstra gigneret. Quibus rebus offensus Deus, maximeque ⁷ malitia hominum, quæ ultra modum processerat, delere penitus humanum genus decreverat.

IV. Sed Noe, virum justum, vita innocens, destinatæ ¹ exemt sententiæ. Idem admonitus à Domino, diluvium ² terris imminere, ³ arcam ⁴ immensæ magnitudinis * ex lignis

CON-

Thubal-Cain Vulcanus est, *Jubal* Apollo. Sic & cum cæteris se res habet, quanquam nomina multum deflexerint. Et hoc Moses vult, cum dicit: eos ab omni ævo celeberrimos viros fuisse. Atq; horum ævum Hesycho *γίγαντια* dicitur, si vera ibi lectio, *Ἡλικία*. Quod si *Λυκία*, ut Samuel Petitus vult, tum juxta eum, sedes Gigantum Lycia fuerit, sicut & in Bohemia, & Suedia ac Norwagia, tractus quidam à Gigantum incolatu, nomen acceperunt. *Horn.* Huc pertinent segreges isti dominatus, quorum Plato meminit III. de Legibus. Postquam enim exui æqualitas, & pro modestia, ambitio, vis incedebat, provenire dominationes. *Tacitus* III. Annal.

¹ *Edicti esse dicuntur.*] Sic quoque Josephus, & cum secutus Ambrosius. Hæc opinio jam olim communi consensu doctorum explosa est: qui tradunt gigantes procreatos fuisse ex generis nostri ejusdemque naturæ parentibus. Augustinus in quæst. super Genesis: *De gigantibus, id est, nimium grandibus atque fortibus, puto non esse mirandum quod ex hominibus nasci potuerint, quia & post diluvium quidam tales fuisse reperiuntur, non solum virorum, sed etiam feminarum.* Fidem dictis adstruit ætas posterior, quæ gigantes dedit etiam ex mediocri staturæ hominibus. *Drus.*

² *Malitia hominum.*] Hic fuit primus *Σκυθισμός*, ut Epiphaniï voce utamur. Transferant enim homines in ferarum ingenia. *Senec.* IV. Nat. Quæst. 30. Huc pertinent omnia quæ Græci de impietate hominum, tempore De-

calionis, & causa deletorum Gigantum tradunt, de qua re elegans locus apud *Lucinum de Dea Syria*. Hic observanda est regula *Abul Pharagii*, quæ ita habet: Dico, quicquid narrationum de rebus ante diluvium affertur, quod Prophetico sermone non innitur, meram esse conjecturam atque opinionem, cum nemo sit qui eas memoriæ prodiderit.

³ *Arcam.*] *כִּנְוָה* navigii genus absque remis & velis, arcæ in modum constructum tectumque. *xxx. κινωτιν* vocant: Josephus *λάρανα*: Chaldaei *כִּנְוָה*, unde *Ἰνῶτι* in Clemente Stromat. lib. v. Hujusmodi navigia vel ex ligno fiebant, ut arca Noë, vel ex papyro, ut scirpea illa rates, quæ Moesem infantulum vexit. Hanc *xxx.* interpretes *Ἰνῶτι* appellant, haud obscuro vestigio vocabuli Ebraici. *Drus.* Id antiquissimum navium constratarum nomen, ex similitudine ad quam factæ erant. Sic de Danaë navigante Simonides, *λάρανα ἐν δαυδαλία*. Historiam diluvii descriperunt plurimi gentilium, Berosus, Abydenus, Nicolaus Damascenus, & alii, citati Josepho, Eusebio, Cyrillo. *Grotius.* Anno *clo* *lo* *xx.* quidam civis Hornanus Petrus Johannis Livorn aliquot naves ad similitudinem arcæ Noachicæ exstruxit. Compertum fuit eas ad mercaturam faciendam aptissimas, sed bello inutiles. *Richter.*

⁴ *Immense magnitudinis.*] Longitudinis trecentorum cubitorum, latitudinis quinquaginta, altitudinis vero triginta. Fortè Sulpicius in eorum fuit opinio qui Noachum Gigantem existima-